

TÖYSÄ-SEURA RY:N KERTOMUS TOIMINNASTA VUODELTA 2022

päiväty 11.2.2022

YLEISTÄ

Töysä-Seura ry on perustettu 18.9.1952, yhdistyksen rekisterinumero on 62332 ja y-tunnus 0893956-5. Yhdistyksen kevätkokous järjestettiin 16.3.2022. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2021 tilinpäätös ja toimintakertomus. Syyskokous järjestettiin 9.12.2022. Johtokunta kokoontui 10 kertaa toimintaa suunnitellen ja valmistellen yleisiä kokouksia. Jäsenmäärä on 79.

Töysä-Seuralla on omat nettisivut, www.toysa-seura.fi, joista löytyy tietoja yhdistyksestä, sen historiasta ja toiminnasta. Nettisivujen kautta julkaistaan ajankohtaisia tietoja.

Töysän museo Sepänniemessä oli avoinna kesä-heinäkuun ajan. Makasiinimuseo ja kirkkokahvila oli avoinna sunnuntaisin kirkonmenon jälkeen. Kävijöitä on ollut Sepänniemessä n. 250 ja Makasiinimuseolla n. 200. Töysä-viikko voitiin järjestää perinteiseen tapaan kesäkuun alussa ja Töysä-päivän juhlaa ja samalla Töysä-Seuran 70-vuotisjuhlaa vietettiin Töysän seurantalolla 12.6.2021. Tohnin äijäksi valittiin Jari-Matti Latvala.

Vuonna 2021 aloitettua museoesineiden inventointiprojektia jatkettiin vuoden 2022 aikana pääosin Lions Club Töysän kanssa. Kahden vuoden aikana on inventoitu yhteensä 3277 esinettä.

Inventoimatta on 2676 esinettä. Lisäksi on inventoimatta muutama sata esinettä, joita ei ole vielä luetteloitu. Luetteloituja esineitä on yhteensä 5953 esinettä. Inventointiprojektia on tarkoitus jatkaa v. 2023 ja sitä varten on haettu Museoviraston avustusta.

JOHTOKUNTA

Johtokuntaan kuuluivat kaudella 2022 puheenjohtaja Tapani Ala-Mutka, varapuheenjohtaja Tarja Ylimäki, sihteerit Ritva Sorila ja Janne Vuorela sekä jäsenet Pentti Ahopelto, Sirpa Hankaniemi, Pentti Hepojoki, Anne Hiipakka ja Pirkko Raja-aho.

Syyskokouksessa 9.12.2022 puheenjohtajaksi vuodelle 2023 valittiin uudelleen Tapani Ala-Mutka. Johtokuntaan valittiin uudelleen kaikki aikaisemmat jäsenet.

JÄSENET

Vuosijäsenmaksu on ollut 5 € ja ainajäsenmaksu 20 €. Jäseniä on vuoden 2022 päättyessä 79.

Jäsenistä kaikki ovat ainajäseniä. Kaksi jäsentä on kuollut ja kaksi uutta jäsentä on liittynyt vuoden aikana.

MUSEOT

Töysä-museo Sepänniemessä oli avoinna kesä- ja heinäkuussa keskiviikosta perjantaihin klo 12-18 ja lauantaisin ja sunnuntaisin klo 12-17. Museo oli suljettuna maanantaisin ja tiistaisin. Museo-

oppaina toimi kaksi nuorta kesätyöntekijää, jotka olivat Alavuden kaupungin palkkaamia. Vuoden aikana museolla vieraili n. 250 henkilöä.

Museoiden ylläpito on tehty talkoilla ja yhteistyössä Sepänniemen Lomakylän kanssa.

Sepänniemen Lomakylä on vastannut nurmikoiden leikkauksesta kesän aikana. Töysä-Seuran johtokunta on tehnyt talkoilla seuraavat kunnostukset:

- Siivoustalkoot Makasiinimuseolla 9.5. ja Töysän museoalueella Sepänniemessä 11.5., jolloin siivottiin ympäristöä ja museotiloja.
- Pihan siistimistä suoritettiin 6.8. ja 29.8, jolloin raivattiin pusikoita talon ympäriltä.
- Makasiinimuseon kattoa kunnostettiin 28.9. Töysän vapaapalokunnan avustuksella.

Töysän museoalueella toimii talo-, apteekki- ja kauppamuseo. Talomuseo on vanha 1800-luvulta peräisin oleva Vuorisalmen talo, joka on siirretty nykyiselle paikalleen 1970-luvulla. Apteekki- ja kauppamuseorakennus on peräisin 1860-luvulta, jossa on toiminut Töysän ensimmäinen kauppa, Salomon Ojanperän kauppa. Kauppamuseon esineet ja kalusteet ovat peräisin Kanervan, Hautalan ja Leskisen kaupoista. Esineitä on saatu lahjoituksena myöhemmin myös Hiipakan kaupasta Hakojärveltä. Museoalueelta löytyy myös v. 2018 avattu sepän paja, kaksi aittaa, vesimylly ja savusauna.

Savusauna on kunnostettu näyttelykuntoon v. 2020, jolloin siihen saatiin museovirastolta avustusta.

Museolla on nähtävissä suutariverstasnäyttely, jonka opetusneuvos Ritva Sorila ja suutariperinteen tuntija Pauli Virtanen ovat suunnitelleet. Näyttely tuo esille töysäläistä suutariperinnettä. Esineistö on koottu museolta, Töysän Kenkätehtaalta ja Pauli Virtasen kokoelmista. Suutariverstasmuseo avattiin Töysä-päivillä 2015.

Makasiinimuseo sijaitsee kirkon vieressä, se on kunnostettu näyttelytilaksi kesällä 2001. Tiloissa on pidetty kirkkokahvilaa kesäsunnuntaisin yhteistyössä seurakunnan kanssa. Makasiinin tiloissa on ollut nähtävillä vuosina 2012–2013 toteutettu KIHINÄ-näyttely, jossa on esillä Töysän kirkkohistoriaan liittyvää aineistoa. Makasiinista on tullut mielenkiintoinen kahvi- ja kokoontumispaikka kesäsunnuntaisin. Makasiinimuseo ja kirkkokahvila on ollut avoinna sunnuntaisin jumalanpalveluksen jälkeen. Vieraskirjan mukaan kävijöitä on ollut vuoden 2022 aikana n. 200.

Anne Hiipakan laatima opas ”Opas kävelykierrokselle Töysän kirkonseudulla” on monipuolinen tietopaketti kirkonseudun alueen historiasta ja nykyisyydestä. Opas on ollut myynnissä makasiinilla 5 euron hintaan.

Luetteloituja esineitä vuoden 2022 lopulla oli Töysän museolla ja makasiinimuseolla 5953 kappaletta. Museolle on saatu esineitä lahjoituksena usean vuoden aikana eri lahjoittajilta. Satoja

esineitä on vielä luetteloimatta. Museoesineiden inventointi on aloitettu alkuvuodesta 2021. Projektin rahoitus päättyi vuoden 2022 loppuun mennessä. Esineistä saatiin inventoitua 3277 kpl. Inventoimatta on vielä 2676 luetteloitua ja lisäksi satoja luetteloimattomia esineitä. Yhdistys on hakenut Museovirastolta avustusta inventointiprojektia varten vuodeksi 2023. Tavoitteena on käydä läpi, tarkistaa ja valokuvata kaikki esineet ja tallentaa tiedot tietokantaan.

MUSEOESINEIDEN INVENTOINTIPROJEKTI

Alkuvuodesta 2021 aloitettiin kaksivuotinen museoesineiden inventointi- ja valokuvausprojekti, jota varten saatiin avustusta museovirastolta 7500 € ja Töysän säästöpankkisäätiöltä 3200 €.

Projektisuunnitelman mukaan Töysän museon kaikki esineet käydään läpi ja niiden kunto tarkistetaan. Samalla esineet ja niistä laaditut paperiset luettelokortit valokuvataan ja tiedot tallennetaan tietokantaan. Tietokanta julkaistaan Internetissä Töysä-Seuran sivuilla (www.toysa-seura.fi) palveluna, jossa voi selata ja katsella esineitä ja josta voi haketa tietoja hakusanoilla. Samalla alustalla on tarkoitus julkaista myös Töysä-Seuran valokuvatietokanta.

Samalla kun esineet käydään läpi, tarkistetaan näytteillä olevat esineet ja uudistetaan näyttelyä. Inventointiprojektiin saadulla avustuksella on hankittu kaksi vitriiniä, joista toinen on apteekkimuseolla ja toinen makasiinimuseolla.

Vanhat museokortit on skannattu ja tekstit kirjoitettu tietokantaan Järvisseudun ammatti-instituutin opiskelijoiden kanssa loppuvuonna 2020 ja vuoden 2021 alussa. Inventoinnissa osapäiväisenä työntekijänä aloitti Sari Kuni. Syksyllä 2021 hankkeeseen osallistuivat Lions Club Töysä ja ladyt sekä Ritva Sorila ja Pauli Virtanen. Projekti on jatkunut v. 2022 pääasiassa Lions club Töysän kanssa.

Vuoden 2022 loppuun mennessä on inventoitu esineitä seuraavasti:

Apteekkimuseo: 1583 kpl

Kauppamuseo: 687 kpl

Talomuseo: 49 kpl

Suutarinverstas: 397 kpl

Makasiinimuseo: 561 kpl

Yhteensä inventoitu: 3277 kpl

Inventointiprojektin kustannukset vuodelle 2021 olivat 3819 €. Vuonna 2022 on käytetty yhteensä 5666,56 €. Museoviraston avustus 7500 € ja siihen liittyvä omavastuuosuus 1500 € on käytetty loppuun vuoden 2022 aikana. Rahoituksesta on jäljellä Töysän säästöpankkisäätiön avustuksesta 1214,37 €, joka käytetään vuoden 2023 aikana. Tätä summaa on tarkoitus hyödyntää omarahoitusosuutena Museoviraston avustukselle vuonna 2023, jos se myönnetään.

JULKAISUTOIMINTA

Seuran julkaisema Kotiseudun kasvot -kotiseutujulkaisu nro 16 ilmestyi toukokuussa. Se oli laajuudeltaan 68-sivuinen. Lehti on vakiinnuttanut paikkansa laadukkaana kotiseutujulkaisuna ja saavuttanut laajan lukijakunnan. Lehden painos oli 700 kappaletta. Sitä jäi varastoon tulevia vuosia varten. Vanhoja numeroita myydään jatkuvasti. Olemme pyrkineet tekemään sellaisen julkaisun, jota luetaan mielenkiinnolla ja jota voi esitellä kotiseutuasioista kiinnostuneille henkilöille ja Töysän ystäville.

Kotiseudun kasvot nro 17 on suunniteltu ilmestyväksi keväällä 2023.

DIGITAALISET PALVELUT

Nettisivut

Töysä-Seuralla on toimivat nettisivut, joissa on tietoja yhdistyksen toiminnasta ja museoista. Sivujen avulla informoidaan ajankohtaisista tapahtumista.

Valokuvatietokanta

Töysä-Seura on digitoinut vuosina 2002-2007 Heikki Heikkolan ja Verner Vanhamäen lasinegatiivit sekä Vaito Louhelan, Uuno Koivulan sekä Väinö Hautalan ottamia valokuvia. Digitoituja valokuvia on yhteensä n. 10 000 kpl. Kuvista on tehty tietokanta, joka on ollut yleiskäytössä Töysän kirjastossa vuoden 2019 loppuun saakka. Kun Töysän kirjasto muutti uusiin tiloihin Töysä-talolle, valokuvatietokanta on ollut poissa käytöstä. Valokuvien julkaisua varten seura on toteuttamassa tietokantaa Alavuden kaupungin antamalle virtuaalipalvelimelle, jonne on siirretty myös seuran kotisivut. Valokuvatietokantaa varten on kehitetty uutta Internet-pohjaista järjestelmää, joka olisi käytettävissä vain rekisteröityneille käyttäjille.

Esinetietokanta

Vuoden 2020 aikana on toteutettu Järvisseudun ammatti-instituutin kanssa yhteistyönä esinetietokanta, jonne on skannattu kaikki museoesinekortit (n. 4600 kpl). Esinetietokantaa on tarvittu v. 2021 aloitetussa inventointiprojektissa, johon on saatu avustusta museovirastolta ja Töysän säästöpankkisäätiöltä. Esinetietokantaan on tarkoitus valokuvata kaikki esineet ja tallentaa niihin liittyvät tiedot. Esinetietokanta on tarkoitus julkaista yleisön käyttöön v. 2023.

AVUSTUKSET

Alavuden kaupungin toiminta-avustus

Kaupungilta saatiin vuodeksi 2022 toiminta-avustusta 2000€. Avustuksella on saatu ylläpidettyä museotoimintaa makasiinimuseolla ja Töysän museolla Sepänniemessä. Kaupungin tuki on ollut hyvin tärkeää Töysä-Seuran toiminnalle. Lisäksi kaupunki on osallistunut Töysä-päivien ilmoitus- ja tarjoilukustannuksiin.

Alavuden kaupungin palkkaamat kesätyöntekijät museolla

Alavuden kaupunki on mahdollistanut museoiden aukipitämisen yleisölle kahden kuukauden ajaksi antamalla yhdistyksen avuksi kaksi kesätyöntekijää kahdeksi kuukaudeksi, yhden kuukautta kohden. Kaupunki on vastannut kesätyöntekijöiden palkan maksusta.

Museoviraston ja Töysän säästöpankkisäätiön avustukset esineiden inventointiin

Inventointiprojektiin saatiin vuonna 2021 avustusta Museovirastolta 7500 € ja Töysän säästöpankkisäätiöltä 3200 €. Inventointiprojektia on voitu jatkaa vuoden 2022 loppuun saakka, kun Museovirasto myönsi jatkoaikaa. Kirjanpidossa tästä avustuksesta on siirretty 6880 € varauksena vuodelle 2022 ja tästä jäljelle jäänyt osa 1214 € vuodelle 2023.

TAPAHTUMAT

Perinteinen Töysä-viikko järjestettiin kesäkuun alussa ja sen päätteeksi Töysän nuorisoseuralla 12.6.2022 Töysä-päivän juhla ja samalla Töysä-Seuran 70-vuotisjuhla. Töysä-Seura osallistui Töysä-viikon tapahtumien organisointiin ja tiedottamiseen.

Töysä-viikko

Töysä-viikon ajan oli Töysä-talolla esillä Paavo Haapasen puoreliefit, jonka oli koornut Päivi Rajalaakso, ja Töysä-Seuran järjestämä valokuvien tunnistus. Viikon ohjelma oli seuraava:

Su 5.6. klo 13 Jumalanpalvelus ja makasiinimuseon avaus kesään. Töysä-Seura, Töysän NS Naiskuoro, Alavuden seurakunta

Ma 6.6. Töysän syntymäpäivä. Klo 18 yhteislaulutilaisuus Töysän nuorisoseuralla. Reijo Nieminen ja Risto Purho.

Ti 7.6. Töysän 4H-yhdistys 90 vuotta: koko perheen tapahtuma Sepänniemessä alkaen klo 17. Taikurin esitys, kepparirata, makkaranpaistoa, kakkukahvit. Ongintaa yhteistyössä Töysän Karjalaisten kanssa. Järj. Töysän 4H-yhdistys ry, Töysän Karjalaiset ry ja Alavuden Seudun Osuuspankki.

To 9.6. klo 18. Perinteinen torstaipyöräily Töysä – Hakojärvi. Järj. Talsijat ja Töysän Raittiusyhdistys.

Pe 10.6. klo 17 Kirkonseudun opastus. Anne Hiipakka

La 11.6. Valtakunnallinen Avoimet Kylät -päivä. Harrasta Hakojärvellä -päivä – kylätalon ja koulun ympäristössä eri tutustumispisteita: kuntoportaat, sisacurling, musisointia, värikuulapelin ja Kommeli-hankkeen esittelyt. Makkaraa! Järj. Hakojärven kyläyhdistys ry.

Kruunuhäät Toysan nuorisoseuralla. Järj. Töysän Nuorisoseura ry. Hääkulkue ennen sitä klo 19.30 Paloasema – nuorisoseura

Töysä-päivä Töysä-Seuran 70-vuotisjuhla

Su 12.6. Klo 13 Jumalanpalvelus Töysän kirkossa, sankarihautoilla käynti, jonka jälkeen n. klo 14 Töysä-viikon pääjuhla ja kahvit Töysän nuorisoseuralla. Järj: Toysa-Seura ja Alavuden kaupunki; musiikki Töysän Naiskuoro, Eloisat Juhlapuhujana viestintäneuvos Tauno Äijälä, Töysä-Seuran historiikki Seppo Harju.

Tohnisen Äijä 2022 julkistaminen. Uudeksi Tohnisen äijäksi julistetiin Jari-Matti Latvala.

Huomionosoitukset

Töysä-päivänä myönnettiin ansiokkaasta kotiseututyöstä seuraavat ansiomerkit:

Kotiseutuliiton kultainen ansiomerkki Ritva Sorilalle,
Kotiseutuliiton hopeinen ansiomerkki Tarja Ylimäelle ja
Kotiseutuliiton pronssinen ansiomerkki Janne Vuorelalle

Töysä-Seuran kunniakirja kotiseudun hyväksi tehdystä työstä luovutettiin Seppo Harjulle, Sirpa Hankaniemelle ja Tapani Ala-Mutkalle.

MUUTA TOIMINTAA

Töysä-Seura on vastannut Alavuden kaupungin kanssa yhteistyössä paikallisten muistomerkkien ylläpidosta. Nämä muistomerkit ovat Tohnin ristiraunio, Juho Inhan raivaajamuistomerkki Tuurissa, Toivo Kärjen reliefi makasiinimuseolla ja Ivar Wilskmanin patsas, Elli Pihlajan muistokivi sekä siirtolaisten muistomerkki Töysän kirkonkylässä.

YHTEISTOIMINTA JA EDUSTUKSET

Suomen kotiseutuliitto

Kotiseutuliiton vuosikokoukseen 10.9.2022 ei lähtenyt yhtään Töysä-Seuran edustajaa.

Etelä-Pohjanmaan kotiseutu- ja museoyhdistys

Töysä-Seuralta ei osallistunut kukaan kevätkokoukseen 31.5.2022.

Paikallismuseopäivä Lapualla

Töysä-Seuran edustaja osallistui museoiden paikallismuseopäivään 21.8. Puheenjohtaja Tapani Ala-Mutka esitteli tilaisuudessa Töysä-Seuran inventointihanketta ja valokuvatietokantaa.

Pohjanmaan Historiallinen Seura

Töysä-Seura on Pohjanmaan Historiallisen Seuran jäsen. Jäsenetuna on tullut Miilu-lehti. Töysä-Seuralta ei ole ollut edustusta kokouksissa vuoden 2022 aikana.

Ähtäri-Seuran 75-vuospäivä

Töysä-Seura onnitteli Ähtäri-Seuraa 75-vuospäivänä 6.8. Juhlatilaisuudessa Ähtärissä olivat mukana puheenjohtaja Tapani Ala-Mutka ja sihteeri Ritva Sorila.

TALOUS

Yhdistyksen tilikauden tulos oli 260,88 €. Toiminta on saatu järjestettyä Alavuden kaupungin myöntämän yleisavustuksen ja kaupungin palkkaamien kesätyöntekijöiden turvin. Olemme saaneet pidettyä museon avoinna kesä- ja heinäkuun ajan. Kotiseudun kasvot -lehden tuotto ei ole aivan kattanut siitä aiheutuneita kuluja. Suunnittelemme mainosten myyntiä lehden kulujen kattamiseksi. Ylipäänsä toiminta on saatu ylläpidettyä käytettävissä olevien varojen puitteissa. Talkootyöllä on ollut suuri merkitys.

Inventointiprojektin rahoitus on saatu kokonaan ulkoisilta tukijoilta. Museoviraston vaatima omarahoitusosuus on saatu hoidettua Töysän säästöpankkisäätiön avustuksella.. Projektia jatkettiin vuoden 2022 ajan. Rahoituksesta on jäljellä 1214 €, joka on tarkoitus käyttää vuoden 2023 aikana loppuun tai omavastuuosuutena vuodeksi 2023 haettuun Museoviraston avustukseen.